

Czy Facebook pozwala rozwiązać konflikt społeczny? Studium przypadku konfliktu o ośrodek edukacji przyrodniczo-leśnej Nadleśnictwa Łopuchówko

*Karolina Kapalka-Boratyńska¹, Tomasz Sobalak¹, Anna Wierzbicka²,
Maciej Skorupski²*

¹Nadleśnictwo Łopuchówko, ²UP w Poznaniu
k.kapalka-boratyńska @poznan.lasy.gov.pl

NOTATKI / NOTES

Streszczenie. Nadleśnictwo Łopuchówko oddało do użytku ośrodek edukacji przyrodniczo-leśnej położony 15 km od granic Poznania. Podjęło współpracę z lokalną organizacją pożytku publicznego w celu lepszego wykorzystania możliwości edukacyjnych i rekreacyjnych kompleksu. Podmiot dzierżawiący z czasem rozszerzył zakres działania o elementy niezgodne z założeniami PGL Lasy Państwowe (PGL LP) (płatne spotkania okolicznościowe), co stało się przyczyną wypowiedzenia umowy przez Nadleśnictwo. Społeczność lokalna przyjęła bardzo źle tę decyzję. Na forach internetowych mieszkańcy okolicznych gmin szkalowali pracowników Nadleśnictwa, a sprawą zainteresowały się media. Nadleśnictwo wspólnie z pracownikami naukowymi Wydziału Leśnego UP w Poznaniu podjęło szereg działań mających na celu rozwiązanie konfliktu.

Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej Dziewicza Góra położony jest na terenie Nadleśnictwa Łopuchówko, zaledwie 15 km od Poznania. Obiekt powstał w 2013 roku w ramach projektu: Ochrona przyrodniczo cennych okolic Poznania przez ukierunkowanie i koncentrację ruchu turystycznego, na który uzyskano dofinansowanie z Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych (CKPŚ) oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW). Dziewicza Góra jest drugim ośrodkiem usytuowanym na terenie Nadleśnictwa. Choć Nadleśnictwo nie wchodzi w skład leśnych kompleksów promocyjnych, w obu miejscach prowadzi się działania edukacyjne. Powstała u podnóża drugiego najwyższego wzniesienia w okolicach Poznania – Dziewiczej Góry infrastruktura, obejmuje salon fotografii przyrodniczej „Fotonatura”, toalety, punkt gastronomiczny z automatami, budynek zielonej klasy oraz wiatę ogniskową (ryc. 1, 2).

Od 2014 roku budynkami oraz wieżą przeciwpożarową (widokową) zajęła się fundacja ZAMIASTem, która zgodnie z umową miała za zadanie udostępnić turystom wieżę, prowadzić punkt gastronomiczny oraz zajęcia ekologiczne. Istotną sprawą jest brak powiązania działalności fundacji z Lasami Państwowymi. W chwili przejęcia przez nowego zarządcę obiektów, miejscu temu nadano nową nazwę – Dziewicza Baza, która odtąd miała się kojarzyć z miejscem aktywnego wypoczynku w otoczeniu lasów Puszczy Zielonka. Niestety proporcje pomiędzy działalnością zarobkową prowadzoną przez nowego zarządcę, a udostępnianiem ośrodka zgodnie z misją Lasów Państwowych zostały zachwiane, a Nadleśnictwo Łopuchówko musiało wypowiedzieć umowę fundacji prowadzącej ośrodek. Umowa została wypowiedziana z 6 miesięcznym wyprzedzeniem, zgodnie z jej zapisami i wygasła 1.08.2016.

Ryc. 1. Infrastruktura Ośrodka Edukacji Przyrodniczo-Leśnej Dziewicza Góra
Fig. 1. Buildings of Dziewicza Góra Forest Education Centre

Ryc. 2. Budynek Zielonej klasy
Fig. 2. Green classroom

Opis konfliktu

Niespodziewanie dla pracowników Nadleśnictwa 20 czerwca 2016 roku pojawiła się pierwsza wzmianka o zmianie zarządcy ośrodka. Portal Poznań nasze miasto (<http://poznan.naszemiasto.pl/artukul/dziewicza-baza-konczy-dzialalnosc-w-dotychczasowej-formie,3771848,artgal,t,id,tm.html>) zamieścił tekst, w którym znalazły się informacje oparte na domysłach i niezgodne z prawdą, przedstawiające w złym świetle Lasy Państwowe. Na uwagę zasługuje zdanie z wywiadu z najemcą, który wyjaśnia: „...budowaliśmy wszystko od zera, nauczyliśmy się z tego miejsca, więc wymagało to od nas ogromu sił, energii, pomysłów i inwestycji”. Wysiłki te zostały dostrzeżone w lutym, kiedy to przedstawiciele ośrodka i fundacji odebrali nagrodę Towarzystwa Urbanistów Polskich (TUP) za: „Najlepiej Zagospodarowaną Przestrzeń Publiczną w Wielkopolsce...”. Autor artykułu nie skontaktował się z Nadleśnictwem, ani służbami prasowymi RDLP w Poznaniu i przedstawił w tekście tylko jeden punkt widzenia. Warto podkreślić, że dzierżawca tworzył od początku tylko i wyłącznie własną markę (Dziewicza Baza) w budynkach należących do Lasów

Państwowych. Drugą istotną informacją jest nagroda od TUP za najlepiej zagospodarowaną przestrzeń w Wielkopolsce. W żadnym z upublicznionych dokumentów nie było wzmianki o przynależności ośrodka do Nadleśnictwa Łopuchówko. Przedstawiciele Nadleśnictwa nie byli również poinformowani o zakwalifikowaniu infrastruktury na Dziewiczej Górze do konkursu na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń w Wielkopolsce.

Odpowiedzią na artykuł było wystosowane przez Nadleśnictwo Łopuchówko sprostowanie (24.06.2016), w którym wyjaśniono, iż informacje zawarte w artykule z dnia 20.06.2016 były częściowo domysłami, a częściowo zawierały informacje nieprawdziwe, a także zapewniono o niezmiennym dostępnosci Dziewiczej Góry i istniejącej tam infrastruktury dla każdego miłośnika przyrody. Co więcej zamieszczono informację, iż od 1.08.2016 wszystkie atrakcje oferowane w ośrodku będą bezpłatne. Również wejście na wieżę obserwacyjną pierwszy raz od długiego czasu miało być bezpłatne. W oświadczeniu podano również przytoczone rozwiązanie umowy.

W lokalnych wiadomościach Teleskop w TVP3 25 lipca 2016 roku ukazał się materiał na temat zmiany zarządcy ośrodka. Dość niefortunnie na główny problem w ośrodku po 1 sierpnia wysunęła się sprawa organizowania ognisk w tym miejscu.

1.07.2016 na stronie www.dziewiczabaza.pl zamieszczono oświadczenie twórczyni marki Dziewicza Baza, w którym m.in. posądzono Lasy Państwowe o wywołanie „burzy medialnej” i szkalowanie dobrego imienia fundacji ZAMIASTem. Wydane oświadczenie potraktowano jako ostateczne bez możliwości dalszej dyskusji.

Pierwszym przychylnym lasom artykułem okazała się wzmianka w Gazecie Wyborczej (1.07.2016), której redaktorzy postarali się o wysłuchanie dwóch stron konfliktu. Otrzymane informacje złożono w spójny i logiczny obraz pokazujący rzeczywistość na Dziewiczej Górze. W artykule pojawiła się między innymi wzmianka dotycząca problemu wiklinowego labiryntu. Fundacja na utworzenie żywego, wiklinowego labiryntu skorzystała z dotacji ze środków zewnętrznych. Brak ciągłości utrzymania projektu wiązałyby się z poniesieniem strat finansowych się przez fundację, jednak to nie właściciel obiektu podpisywał umowę na jego utworzenie.

Problem zmiany zarządcy na terenie Dziewiczej Góry okazał się na tyle intrygujący, że do dyskusji włączyli się również okoliczni radni. Do Nadleśnictwa z końcem czerwca trafił email z prośbą o udzielenie odpowiedzi na 11 szczegółowych pytań dotyczących m.in. zasad udostępniania pomieszczeń, nocnych wejść na Dziewiczą Górę, dostępu do gastronomii czy możliwości korzystania z wiaty ogniskowej. Nadleśniczy Nadleśnictwa Łopuchówko odpowiedział na ten list listem otwartym opublikowanym na stronie Nadleśnictwa w dniu 7.07.2016 (http://www.lopuchowko.poznan.lasy.gov.pl/aktualnosci/-/asset_publisher/qyZ4/content/odpowiedz-p-skrzekut#.WfK6wvnhDDc).

W tym samym czasie (27.06.2016) powstał profil na portalu społecznościowym Facebook Protest Turystów przeciwko zmianom w Dziewiczej Bazie, który zdaniem jego twórców, miał służyć szeroko pojętej dyskusji nad przyszłością ośrodka. Twórcy profilu zbierali podpisy pod petycją do dyrektora generalnego Lasów Państwowych w sprawie kontynuacji dotychczasowego działania ośrodka w niezmienionej formie (http://www.petycjeonline.com/wniosek_mieszkanow_w_sprawie_dziewiczej_gory). Petycję podpisało 296 osób. Podstrona (wydarzenie) została założona przez przeciwników zmian na Dziewiczej Górze. Grono wypowiadające się na portalu społecznościowym zgłaszało bardzo roszczeniową postawę wobec LP, często zasypywali profil wieloma wiadomościami, umieszczanymi minuta po minucie. Warto zaznaczyć, iż od wydania oświadczenie (1 lipca) dotychczasowy najemca

nie zabierał głosu w mediach, ani na portalach społecznościowych. Komentowanie doniesień na podanej podstronie zajmowało bardzo dużo czasu i zajmowało się tym wiele osób nie tylko z Nadleśnictwa, ale i ze Stowarzyszenia Edukatorów Leśnych (SEL). Z czasem w komentarze na profilu zaangażowały się rodziny i znajomi leśników z Nadleśnictwa Łopuchówko, tworząc przychylny Lasom głos na stronie protestu. Aktywność nieznanych ze strony Nadleśnictwa osób, bardzo uspokajała dyskusję, nadawała jej bardziej spokojnego i merytorycznego wymiaru. Po przeszło tygodniu bezowocnej walki nadleśniczy Nadleśnictwa Łopuchówko zakazał komentowania wszelkich doniesień na forach facebookowych i po konsultacji z pracownikami Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu wyznaczył spotkanie (z założenia informacyjno-mediacyjne) dla wszystkich zainteresowanych dalszym losem Dziewiczej Góry. Spotkanie zorganizowano w Urzędzie Gminy Czerwonak na terenie neutralnym i łatwo dostępnym dla wszystkich zainteresowanych osób. Akcja informująca o spotkaniu obejmowała wydruk i rozwieszenie plakatów informacyjnych w często uczęszczanych miejscach w Gminie Czerwonak, zamieszczenie plakatu na stronie Nadleśnictwa oraz profilach Facebook i informację do wszystkich mediów z terenu Poznania i okolic.

Spotkanie najlepszą metodą na merytoryczną dyskusję

8 lipca 2016 roku w Urzędzie Gminy Czerwonak odbyło się spotkanie informacyjne, na którym pracownicy Nadleśnictwa przedstawili koncepcję zagospodarowania Dziewiczej Góry wraz z dokładnym opisem planowanych przedsięwzięć i zasad użytkowania tego miejsca. Opracowując kalendarium działań postarano się, aby część akcji odbywała się w weekendy tak, aby z atrakcji mogły korzystać rodziny z dziećmi. W planie działań umieszczono takie akcje jak: Sprzątanie Świata, Rodzinny Dzień na Dziewiczej Górze, cykliczne imprezy biegowe, warsztaty dla nauczycieli czy wspólne sadzenie lasu.

Na spotkaniu pojawili się licznie pracownicy Nadleśnictwa, radni Gminy Czerwonak, pracownicy i studenci Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Z osób „atakujących” Nadleśnictwo na portalu Facebook nie pojawił się nikt, co uniemożliwiło bezpośrednią dyskusję z oponentami. Niestety media lokalne także straciły zainteresowanie tą sprawą. Niemniej jednak Nadleśnictwo zyskało przychylność osób znajdujących się na sali, w tym radnych gminy, którzy swoje opinie przekazywali dalej mieszkańcom gminy. Po spotkaniu do wszystkich mediów została wysłana notatka prasowa.

Podsumowanie

Sytuacja, w jakiej znalazło się Nadleśnictwo Łopuchówko, okazała się bardzo trudna i mogła bardzo negatywnie wpłynąć na wizerunek Lasów Państwowych. W trakcie podejmowanych działań popełniono liczne błędy, których można było uniknąć, gdyby w Nadleśnictwie znajdowała się osoba odpowiedzialna za PR i była odpowiednio przeszkolona. Brak ścieżki zarządzania kryzysowego i brak koncepcji zagospodarowania Dziewiczej Góry od momentu złożenia wypowiedzenia umowy, spowodowały niepotrzebne napięcia w momencie, gdy szybko i skutecznie należało dementować pojawiające się nieprawdziwe doniesienia. Dużą przeszkodą okazał się również brak zrozumienia potrzeby natychmiasto-

wego działania przez część pracowników Lasów Państwowych na poziomie Nadleśnictwa i ich przełożonych, którzy biernie przyglądali się narastającemu konfliktowi, a czasem swoją opieszałością w wykonywaniu zadań służbowych uniemożliwiali efektywną pracę osobom zaangażowanym w rozwiązywanie konfliktu. Pracownicy Nadleśnictwa Łopuchówko bezpośrednio związani z zaistniałą sytuacją (osoby udzielające się na portalu Facebook) otrzymali solidną lekcję pokory, którą z pewnością zapamiętają na długo.

Uważamy dotychczasowe działania za pozytywne. Efektem działań Nadleśnictwa jest niesłabnąca liczba osób odwiedzających okolice Dziewiczej Góry, a także uspokojenie nastrojów społecznych. Część osób odwiedzających Ośrodek jest zadowolona z zabranego miejsca zaledwie kilkanaście metrów od lasu. Sporym zainteresowaniem cieszy się miejsce na ognisko, z którego skorzystało od sierpnia do grudnia przeszło 2000 osób. Negatywne emocje wciąż budzi brak punktu gastronomicznego, jednak Nadleśnictwo podjęło kroki by taki punkt mógł zostać otwarty w przyszłości.

Literatura

<http://dziewiczabaza.pl/oswiadczenie/> – dostęp na dzień 20.12.16

<http://poznan.naszemiasto.pl/artukul/dziewicza-baza-konczy-dzialalnosc-w-dotychczasowej-formie,3771848,artgal,t,id,tm.html> – dostęp na dzień 20.12.16

<http://poznan.tvp.pl/25933795/25062016-godz2145> – dostęp na dzień 20.12.16

<http://poznan.wyborcza.pl/poznan/1,36037,20331995,dziewicza-baza-w-czerwonaku-wraca-do-lesnikow.html?disableRedirects=true> – dostęp na dzień 20.12.16

http://www.lopuchowko.poznan.lasy.gov.pl/aktualnosci/-/asset_publisher/qyZ4/content/sprostowanie-do-artykulu#.Wfk4f_nhDDc – dostęp na dzień 20.12.16

http://www.petycjeonline.com/wniosek_mieszkanow_w_sprawie_dziewiczej_gory

<https://www.facebook.com/events/517865008411852/> – dostęp na dzień 20.12.16

Summary. Does Facebook Help to Solve Social Conflict? Case Study of a Conflict over the Łopuchówko Forest District Forest Education Center. In 2013 Łopuchówko Forest District opened its Forest Education Center located 15 km from Poznań. In 2014 the Forest District started cooperation with a local public benefit institution in order to improve the educational and recreational usage of the complex. The tenant then decided to expand its operations, introducing elements inconsistent with the premise of the Polish State Forests (charging for social gatherings), which led to termination of the contract by the Forest District. The local community received the decision as inappropriate. Online forum users from local communities slandered employees of the Forestry Division. Local media (radio, TV) commented on this situation. The Forest District in cooperation with the staff of the Faculty of Forestry at the University of Life Sciences in Poznań took a number of actions to resolve the conflict. The article presents the actions taken and their effectiveness.

Key words: Dziewicza Góra, Dziewicza Baza, Forest Education Centre, Facebook, Tourists' Protest Against Changes at Dziewicza Baza